

ضرورت آشنایی با چگونگی جستجو، بازیابی و ارزشیابی نقادانه مقالات چاپ شده برای متخصصین علوم سلامت

The Necessity of Knowing How to Search, Retrieve and Critically Appraise the Published Articles for Biomedical Professionals

محسن رضائیان^{۱،۲}

M. Rezaeian

تنها در سال ۲۰۱۵ میلادی، بیش از هشتصد هزار مقاله در Medline از بیش از پنج هزار مجله نمایه شده است. این در حالی است که برآوردها نشان می‌دهد که در دنیا، بین بیست و پنج هزار تا چهل هزار مجله علمی وجود دارد. این مجلات سالانه حدود یک میلیون و چهارصد هزار مقاله را منتشر می‌نمایند و فقط ده درصد از این مقالات به صورت دسترسی آزاد منتشر می‌شوند [۱].

با این حجم از اطلاعات منتشر شده، تکیه محض متخصصین علوم سلامت تنها بر کتب درسی Textbook که هر چند سال یکبار مورد تجدید نظر قرار می‌گیرند، کار صحیحی به نظر نمی‌رسد. در واقع، کتب درسی وقتی در برگیرنده اطلاعات به روز خواهند بود که حداقل سالی یکبار مورد تجدید نظر قرار گیرند [۲].

از همین‌رو، متخصصین علوم سلامت در رشته‌های مختلف نظیر بهداشت عمومی، پزشکی، دندان پزشکی، پرستاری، مامایی و غیره باید با هنر جستجو، بازیابی و ارزشیابی نقادانه مقالات منتشر شده در حوزه تخصصی خودشان کاملاً آشنا باشند. تنها در این صورت است که آنها می‌توانند به آخرین یافته‌های قابل اعتماد دانشمندان، دست یابند [۳].

برای این منظور آنها باید با موتورهای جستجوی مهم نظیر ISI Web of Science، Scopus، Medline و نظایر آنها و شیوه‌های اختصاصی جستجوی آنها، آشنا باشند. آنها هم‌چنین باید تمامی نشریات تخصصی حوزه مورد علاقه خود را شناخته و بتوانند این نشریات را از طریق اینترنت مورد جستجو قرار دهند. پس از مشخص کردن آخرین مقالات منتشر شده در حوزه تخصصی، از آنجایی که فقط ده درصد از آنها به صورت دسترسی آزاد منتشر می‌شوند، برای بازیابی سایر مقالات یا باید از

^۱- استاد گروه آموزشی اپیدمیولوژی و آمار زیستی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان، رفسنجان، ایران

تلفن: ۰۳۴-۳۱۳۱۵۱۲۳، دورنگار: ۰۳۴-۳۱۳۱۵۱۲۳، پست الکترونیکی: moeygmr2@yahoo.co.uk، ارکید: 0000-0003-3070-0166

^۲- استاد مرکز تحقیقات محیط کار، دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان، رفسنجان، ایران

امکانات محل خدمت خود بهره جسته و یا بتوانند با بازیابی ایمیل نویسندگان مقاله، با آنها تماس گرفته و درخواست نمایند تا فایل کامل مقاله را برایشان ارسال نمایند.

پس از دست‌بازی به اصل مقاله، متخصصین علوم سلامت باید با هنر ارزشیابی نقادانه کاملاً آشنا باشند تا بتوانند با مطالعه دقیق و کامل مقاله مشخص نمایند، تا چه اندازه می‌توانند با اعتماد کامل از یافته‌های مقاله در عملکرد خود استفاده نمایند [۴]. برای مثال، اگر پزشک متخصصی، یک مقاله کارآزمایی بالینی درباره مصرف داروی جدیدی در درمان یک بیماری خاص مطالعه کرده است، با توجه به نقاط ضعف و قوت مطالعه آیا می‌تواند همان دارو را با اطمینان برای بیماران خود بکار برد؟ تنها با جستجو، بازیابی و ارزشیابی نقادانه آخرین مقالات منتشر شده است که دانشمندان می‌توانند در حوزه تخصصی خود، به روز باقی بمانند.

References

- [1] Brownson RC, Baker EA, Deshpande AD, Grillespie KN. Evidence-based public health. 3rd ed. New York, NY: Oxford University Press. 2018; pp: 177-207.
- [2] Sackett DL, Rosenberg WMC. The need for evidence based Medicine. *J Royal Society Med* 1995; 88: 620-24.
- [3] Rezaeian, M. The necessity of conducting a comprehensive literature review within low income countries. *J Clin Epidemiol* 2016; 71 (3): 117.
- [4] Rezaeian, M. How to critically appraise a scientific paper: Introducing a careful planning scheme. *Middle East J Family Med* 2015; 13 (3): 39-40.